DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

19. oktober 2004 *

I sag C-472/02,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Cour d'appel, Bruxelles (Belgien) ved afgørelse af 20. december 2002, indgået til Domstolen den 27. december 2002, i sagen:

Siomab SA

mod

Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta, og dommerne C. Gulmann (refererende dommer), og S. von Bahr,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: ekspeditionssekretær M.-F Contet,

* Processprog: fransk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. juni 2004,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Siomab SA ved avocats J. Vanden Eynde og J.-M. Wolter

— Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement (IBGE) ved avocat J. Sambon,

— Forbundsrepublikken Tyskland ved W.-D. Plessing, M. Lumma og C.-D. Quassowski, som befuldmægtigede

— Den Italienske Republik ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato F. Fiorilli

— Kongeriget Nederlandene ved H. Sevenster, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved F. Simonetti og M. Konstantinidis, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 15. juli 2004,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab (EFT L 30, s. 1), som ændret ved Kommissionens beslutning 98/368/EF af 18. maj 1998 (EFT L 165, s. 20) og ved Kommissionens beslutning 1999/816/EF af 24. november 1999 (EFT L 316, s. 45, herefter »forordningen«).

2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Siomab SA (herefter »Siomab«) og Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement (herefter »IBGE«) vedrørende Siomabs påtænkte overførsel af affald til Tyskland.

I — Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Rådets direktiv 75/442/EØF af 15. juli 1975 om affald (EFT L 194, s. 47), som ændret ved Rådets direktiv 91/156/EØF af 18. marts 1991 (EFT L 78, s. 32) og ved

Kommissionens beslutning 96/350/EF af 24. maj 1996 (EFT L 135, s. 32, herefter direktivet), har som sit væsentligste mål at beskytte menneskets sundhed og miljøet mod de skadelige virkninger ved indsamling, transport, behandling, oplagring og deponering af affald.

4 Direktivet definerer i artikel 1, litra e), »bortskaffelse« som »enhver form og metode, der er anført i bilag II A«, og i artikel 1, litra f), »nyttiggørelse« som »enhver form og metode, der er anført i bilag II B«.

5 Forordningen fastlægger bl.a. overvågningen af og kontrollen med overførsel af affald mellem medlemsstaterne.

6 Forordningen definerer i artikel 2, litra i), »bortskaffelse« som »bortskaffelse som defineret i artikel 1, litra e), i direktiv 75/442/EØF«, og i artikel 2, litra k), »nyttiggørelse« som »nyttiggørelse som defineret i artikel 1, litra f), i direktiv 75/442/EØF«.

7 Forordningens afsnit II med overskriften »Overførsler af affald mellem medlemsstater« indeholder bl.a. to forskellige kapitler, der henholdsvis vedrører den procedure, der anvendes for overførsler af affald til bortskaffelse (kapitel A, artikel 3-5), og den procedure, der anvendes for overførsler af affald til nyttiggørelse (kapitel B, artikel 6-11).

8 Forordningens artikel 3, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, bestemmer, at hvis en producent eller indehaver (herefter »anmelderen«) agter at overføre affald til bortskaffelse eller affald til nyttiggørelse fra en medlemsstat til en anden medlemsstat og/eller at lade

det transportere gennem en eller flere andre medlemsstater, skal han anmelde dette til den kompetente myndighed i den medlemsstat, på hvis område overførslen modtages (herefter den »kompetente bestemmelsesmyndighed«). Anmelderen sender en kopi af anmeldelsen til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvorfra affaldet afsendes (herefter den »kompetente afsendelsesmyndighed«), og hvorigennem affaldet sendes (herefter den »kompetente transitmyndighed«), samt til den person eller virksomhed, som affaldet overføres til (herefter »modtageren«).

9 Ifølge forordningens artikel 3, stk. 3, og artikel 6, stk. 3, foretages anmeldelsen ved hjælp af det ledsagedokument, der udstedes af den kompetente afsendelsesmyndighed. Artikel 3, stk. 5, og artikel 6, stk. 5, bestemmer, hvilke oplysninger anmelderen skal give på ledsagedokumentet, herunder om bortskaffelses- og nyttiggørelsesoperationer.

10 I medfør af samme forordnings artikel 3, stk. 6, og artikel 6, stk. 6, skal anmelderen indgå en kontrakt med modtageren, og en kopi af kontrakten skal forelægges for den kompetente myndighed på dennes anmodning.

11 Nævnte forordnings artikel 3, stk. 8, første afsnit, og artikel 6, stk. 8, bestemmer, at en kompetent afsendelsesmyndighed efter national lovgivning kan beslutte, at den i anmelderens sted selv vil foretage anmeldelse til den kompetente bestemmelsesmyndighed med kopi til modtageren og til den kompetente transitmyndighed.

12 Forordningens artikel 3, stk. 8, andet afsnit, der vedrører affald til bortskaffelse, tilføjer:

»Den kompetente afsendelsesmyndighed kan beslutte ikke at foretage nogen anmeldelse, hvis den selv har umiddelbare indsigelser mod en overførsel i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3. Den meddeler straks anmelderen disse indsigelser.«

13 Forordningens artikel 4, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, bestemmer, at den kompetente bestemmelsesmyndighed senest tre arbejdsdage efter modtagelse af anmeldelsen om en påtænkt overførsel sender en bekræftelse af modtagelsen til anmelderen og en kopi deraf til de øvrige kompetente myndigheder og til modtageren.

14 Forordningens artikel 7, stk. 2, bestemmer, at de kompetente bestemmelses-, afsendelses- og transitmyndigheder har en frist på 30 dage efter afsendelse af bekræftelsen til at gøre indsigelse mod en anmeldt overførsel af affald til nyttiggørelse. Nævnte bestemmelse foreskriver navnlig, at indsigelser skal baseres på artikel 7, stk. 4.

15 I forordningens artikel 7, stk. 4, litra a), opregnes de tilfælde, hvor de kompetente bestemmelses- og afsendelsesmyndigheder kan rejse begrundet indsigelse mod den påtænkte overførsel.

De nationale bestemmelser

16 I artikel 3 i bekendtgørelsen af 7. juli 1994 om international ind- og udførsel af affald, udstedt af regeringen for hovedstadsregionen Bruxelles, bestemmes det i overensstemmelse med forordningens artikel 6, stk. 8, at IBGE selv sender anmeldelser, der vedrører udførsel af affald, til de kompetente bestemmelsesmyndigheder med kopi til modtageren.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

17 Siomab driver et forbrændingsanlæg i Bruxelles, hvor husholdningsaffald og lignende affald behandles. Ved denne virksomhed opstår der restprodukter hovedsagelig i form af salte.

18 Den 30. november 2001 indgik Siomab en kontrakt med firmaet GTS-Grunde Teutschenthal Sicherungs GmbH & Co. KG med henblik på nedgravning af salte i minegangene i Teutschenthal-saltminen i Tyskland.

19 For at kunne foretage overførslen af affaldet indgav Siomab den 4. december 2001 en anmeldelse til IBGE, der skulle videresendes til den kompetente bestemmelsesmyndighed, Landesamt für Geologie und Bergwesen Sachsen-Anhalt.

20 Siomab angav i de dokumenter, som blev sendt til IBGE, at formålet med den påtænkte overførsel var nyttiggørelse af typen »R 5 Recirkulering eller genvinding af andre uorganiske stoffer«, som omhandlet i direktivets bilag II B. Efter IBGE's opfattelse var der tale om en overførsel af affald med henblik på bortskaffelse af typen »D 12 Permanent oplagring (f.eks. placering af beholdere i en mine osv.)«, som omhandlet i direktivets bilag II A. Efter at have hørt Siomab ændrede IBGE anmeldelsen og oplyste den 20. december 2001 Siomab om, at selskabets anmodning om udførsel var blevet fremsendt til den kompetente myndighed i Tyskland. Den kompetente myndighed afviste Siomabs anmodning med den begrundelse, at det ifølge national mineret kun er tilladt at nyttiggøre, men ikke at bortskaffe affald i Teutschenthal-minen.

21 Den 9. april 2002 indgav Siomab på ny sin anmeldelse til IBGE, hvori den fastholdt, at operationen var en overførsel af type R 5, idet den påberåbte sig Domstolens retspraksis (dom af 27.2.2002, sag C-6/00, ASA, Sml. I, s. 1961) til støtte for, at IBGE var forpligtet til at videresende anmeldelsen, som den var modtaget, uden at den kompetente bestemmelsesmyndighed kunne omklassificere formålet med overførslen.

22 Den 29. april 2002 sendte IBGE, der fastholdt sin vurdering, anmeldelsen tilbage til Siomab med den begrundelse, at klassificeringen af operationen var ukorrekt.

23 Siomab anlagde sag ved Conseil d'État med påstand om annullation af IBGE's afgørelse, hvorved det blev afvist at videresende anmeldelsen af overførslen af affald til den kompetente bestemmelsesmyndighed.

24 Den 14. maj 2002 anlagde Siomab sag ved Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgien) med påstand om, at det i form af en foreløbig forholdsregel blev pålagt IBGE at videresende Siomabs anmeldelse om overførsel af affald uden ændringer til den kompetente bestemmelsesmyndighed. Ved Tribunals kendelse af 8. juli 2002 blev denne påstand ikke taget til følge.

25 Siomab appellerede kendelsen til Cour d'appel de Bruxelles, idet selskabet bl.a. gjorde gældende, at det ikke tilkommer IBGE ex officio at omklassificere formålet med overførslen af affald, og at forordningen ikke i forbindelse med den specifikke procedure for nyttiggørelsesoperationer giver den kompetente afsendelsesmyndighed kompetence til at afvise at videresende anmeldelsen. IBGE har heroverfor gjort gældende, at IBGE skal efterprøve klassificeringen af den påtænkte overførsel, og at det derfor ikke er forpligtet til at foretage en anmeldelse, såfremt det er i strid med forordningen.

26 Under disse omstændigheder har Cour d'appel de Bruxelles besluttet at udsætte sagen, idet afgørelsen af den tvist, som er forelagt den, forudsætter en fortolkning af forordningen, og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Såfremt en medlemsstat anvender den procedure for anmeldelse gennem den kompetente afsendelsesmyndighed af ledsagedokumentet i henhold til artikel 3, stk. 8, og artikel 6, stk. 8, i forordning nr. 259/93 [...], skal forordningens artikel 3, stk. 8, artikel 4, stk. 3, artikel 6, stk. 8, artikel 7, stk. 4, og artikel 26 da fortolkes således,

a) at den kompetente afsendelsesmyndighed i forordningens forstand, der er beføjet til at efterprøve, om en påtænkt overførsel, der i anmeldelsen er klassificeret som en »overførsel af affald til nyttiggørelse«, faktisk svarer til denne klassificering, når den finder, at denne klassificering ikke er korrekt, kan

— afvise at foretage anmeldelse af ledsagedokumentet som følge af denne ukorrekte klassificering, og opfordre anmelderen til at sende den en ny anmeldelse

— foretage anmeldelse af ledsagedokumentet efter at have omklassificeret den påtænkte overførsel til »overførsel af affald til bortskaffelse«

— foretage anmeldelse af det ledsagedokument, der indeholder den ukorrekte klassificering, idet anmeldelsen straks ledsages af en indsigelse, der er begrundet i denne ukorrekte klassificering?

b) eller er afsendelsesmyndigheden derimod forpligtet til at sende den af anmelderen således klassificerede anmeldelse til den kompetente bestemmelsesmyndighed, hvorved den, såfremt den er af den opfattelse, at formålet med overførslen er ukorrekt angivet, bevarer retten til samtidig eller senere at rejse indsigelse som følge af denne ukorrekte klassificering?«

Om det præjudicielle spørgsmål

27 Indledningsvis bemærkes, at ifølge den ordning, som er indført ved forordningen, skal alle kompetente bestemmelsesmyndigheder, til hvem en anmeldelse om en påtænkt overførsel af affald er rettet, efterprøve, at den af anmelderen foretagne angivelse er i overensstemmelse med forordningens bestemmelser, og modsætte sig overførslen, såfremt angivelsen ikke er korrekt (jf. ASA-dommen, præmis 40, og dom af 13.2.2003, sag C-458/00, Kommissionen mod Luxembourg, Sml. I, s. 1553, præmis 21).

28 Såfremt den kompetente afsendelsesmyndighed finder, at formålet med overførslen ikke er korrekt angivet i anmeldelsen, skal den støtte sin indsigelse mod overførslen på denne fejl i angivelsen uden henvisning til nogen præcis bestemmelse i forordningen, der fastsætter de indsigelsesgrunde, som medlemsstaterne kan påberåbe sig i forhold til overførsel af affald. Denne indsigelse medfører ligesom de andre indsigelser, der er omhandlet i forordningen, at overførslen forhindres (ASA-dommen, præmis 47). Det tilkommer derimod ikke den kompetente afsendelsesmyndighed ex officio at omklassificere formålet med en overførsel af affald, eftersom en sådan ensidig omklassificering kan medføre, at en og samme overførsel undersøges af forskellige kompetente myndigheder med henblik på bestemmelser i forskellige kapitler i forordningen, hvilket vil være uforeneligt med den ordning, som er indført ved forordningen (ASA-dommen, præmis 48).

29 Det bemærkes endvidere, at Domstolen har udtalt, at den i forordningen fastlagte procedure giver anmelderen sikkerhed for, at den påtænkte overførsel undersøges inden for de i forordningen fastsatte frister, og at han modtager oplysning inden fristernes udløb om, hvorvidt overførslen kan gennemføres og i givet fald på hvilke betingelser. Den kompetente afsendelsesmyndigheds indsigelse om, at der er foretaget en urigtig angivelse af en overførsel, der er anmeldt som en overførsel af affald til nyttiggørelse, skal således fremsættes inden for fristen i forordningens artikel 7, stk. 2 (ASA-dommen, præmis 49).

30 Denne fortolkning af forordningen finder tillige anvendelse på tilfælde som det foreliggende, hvor den kompetente afsendelsesmyndighed, der finder, at den er forpligtet til at rejse indsigelse mod overførslen af det anmeldte affald, hvis formål er angivet som nyttiggørelse, er blevet forelagt den påtænkte overførsel inden for rammerne af den specifikke procedure i forordningens artikel 6, stk. 8, hvorefter nævnte myndighed selv i anmelderens sted foretager anmeldelsen af den påtænkte overførsel til de øvrige myndigheder og modtageren.

31 Der er nemlig intet holdepunkt for at antage, at den omstændighed alene, at den procedure, der skal følges ved anmeldelse af den påtænkte overførsel til de berørte, er en anden end den, der almindeligvis skal følges, medfører, at den kompetente afsendelsesmyndighed tillægges kompetence til ex officio at omklassificere overførslens formål.

32 I denne forbindelse bemærkes, at forordningens artikel 3, stk. 8, andet afsnit, der vedrører proceduren for overførsler af affald til bortskaffelse, giver den kompetente afsendelsesmyndighed mulighed for at afvise at foretage en videresendelse af anmeldelsen af en påtænkt overførsel, »hvis den selv har umiddelbare indsigelser mod en overførsel i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3«. Ved ikke at give den kompetente afsendelsesmyndighed denne mulighed inden for rammerne af proceduren for overførsel af affald til nyttiggørelse, har fællesskabslovgiver stiltiende, men nødvendigvis villet udelukke den i denne procedure.

33 Under disse omstændigheder bemærkes, at i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, kan den kompetente afsendelsesmyndighed, der finder, at formålet med overførslen ikke er angivet korrekt, ikke ex officio omklassificere dette formål og afvise at videresende ledsagedokumentet til de øvrige myndigheder og modtageren. Det tilkommer kun den pågældende myndighed inden udløbet af den frist på 30 dage, der løber fra bestemmelsesmyndighedens afsendelse af en bekræftelse på anmeldelsen om overførsel, så vidt mulig at gøre anmelderen og de øvrige kompetente myndigheder bekendt med dens indsigelse som følge af, at angivelsen ikke er korrekt.

34 Af de grunde, som generaladvokaten har anført i punkt 37 og 38 i forslaget til afgørelse, griber en sådan fortolkning af forordningen på ingen måde ind i den kompetente afsendelsesmyndigheds kompetence til at modsætte sig en overførsel, når anmelderens klassificering af operationen ikke er korrekt, hvorved anmelderens interesse i at kende de øvrige myndigheders holdning til den påtænkte overførsel beskyttes.

35 Heraf følger, at det præjudicielle spørgsmål skal besvares med, at forordningen skal fortolkes således, at når en medlemsstat i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 6, stk. 8, anvender den specifikke procedure for anmeldelse gennem den kompetente afsendelsesmyndighed af et ledsagedokument, der er oprettet med henblik på en overførsel af affald til nyttiggørelse, kan denne myndighed, såfremt den anser sig for forpligtet til at rejse indsigelse mod en overførsel som følge af anmelderens ukorrekte klassificering af operationen, ikke ex officio omklassificere overførslen, og den skal anmelde dokumentet til de øvrige kompetente myndigheder og til modtageren. Det påhviler således den pågældende myndighed så vidt muligt og inden udløbet af fristen i forordningens artikel 7, stk. 2, at gøre anmelderen og de øvrige kompetente myndigheder bekendt med dens indsigelse.

Sagens omkostninger

36 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab, som ændret ved Kommissionens beslutning 98/368/EF af 18. maj 1998 og ved Kommissionens beslutning 1999/816/EF af 24. november 1999, skal fortolkes således, at når en medlemsstat i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 6, stk. 8, anvender den specifikke procedure for anmeldelse gennem den kompetente afsendelsesmyndighed af et ledsagedokument, der er oprettet med henblik på en overførsel af affald til nyttiggørelse, kan denne myndighed, såfremt den anser sig for forpligtet til rejse indsigelse mod en overførsel som følge af anmelderens ukorrekte klassificering af operationen, ikke ex officio omklassificere overførslen, og den skal anmelde dokumentet til de øvrige kompetente myndigheder og til modtageren. Det påhviler således den pågældende myndighed så vidt muligt og inden udløbet af fristen i samme forordnings artikel 7, stk. 2, at gøre anmelderen og de øvrige kompetente myndigheder bekendt med dens indsigelse.

Underskrifter